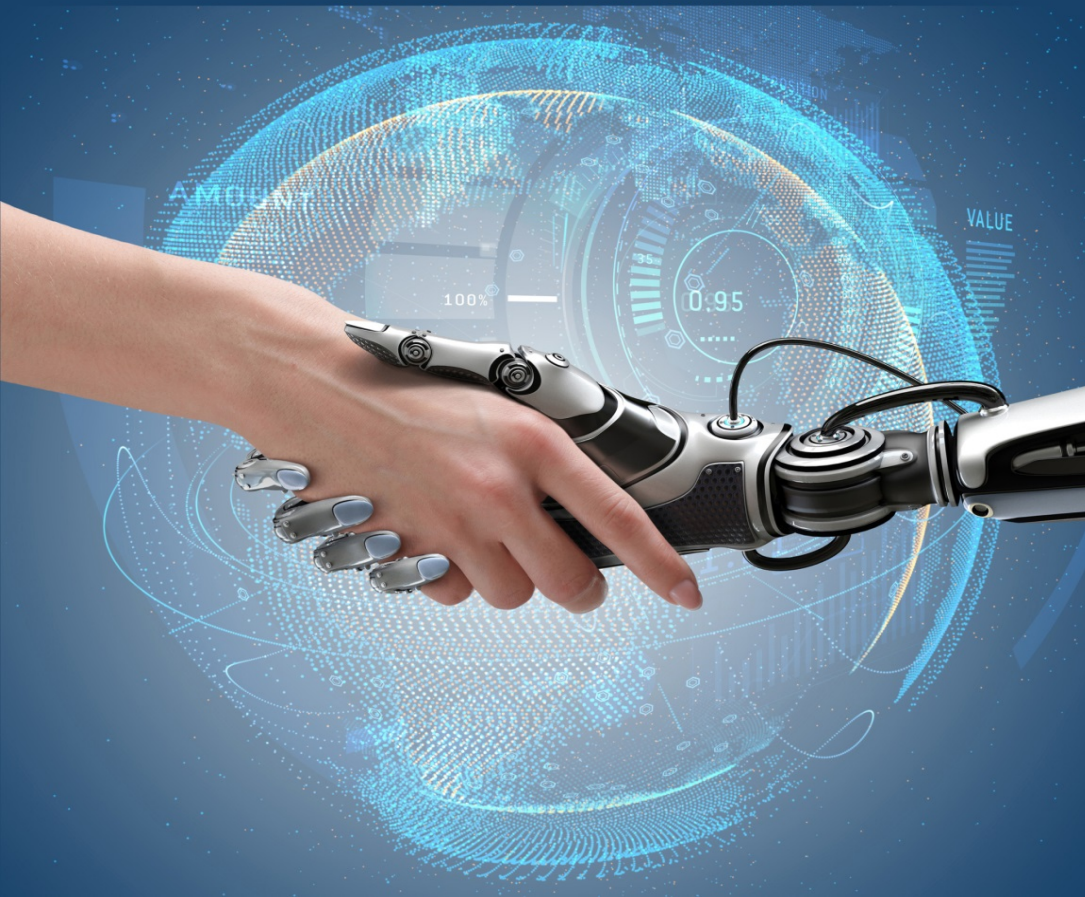

TYÖN MURROS

RIITTÄÄKÖ DYNAMIIKKA?

ANTTI KAUFANEN
MIKA MALIRANTA
PETRI ROUVINEN
VESA VIHRIÄLÄ

ETLA ELINKEINOELÄMÄN TUTKIMUSLAITOS
THE RESEARCH INSTITUTE OF THE FINNISH ECONOMY

Kuinka dynaamiset Suomen työmarkkinat ovat?

Millaisia muutostrendejä näemme?

Miten Suomen huono tilanne liittyy työmarkkinoiden toimintaan?

Mikä merkitys työpaikkarakenteiden muutoksella on tuottavuudelle?

Katoaako työ vai muuttaako se muotoaan?

Mitä pitäisi tehdä?

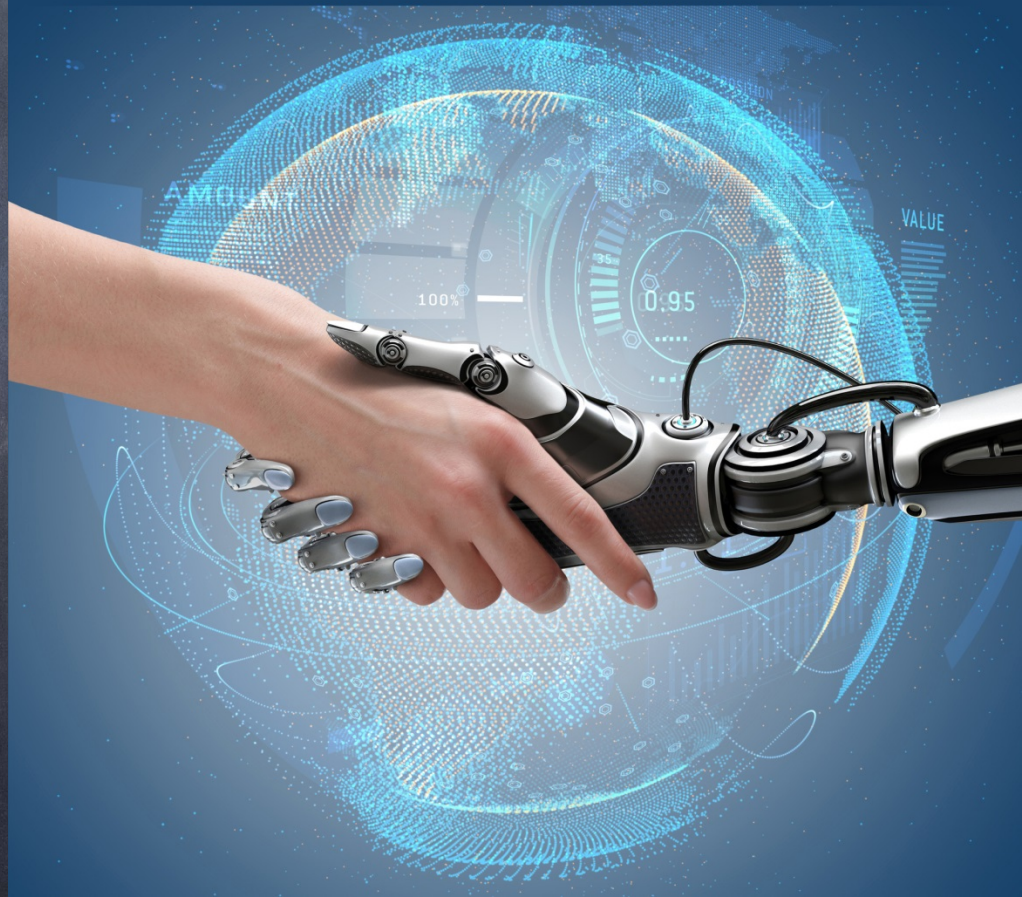
Työpaikkojen uudistuminen, työllisyys ja työn tuottavuus (kirjan luvut 2-4)

Antti Kauhanen, ETLA &
Mika Maliranta, ETLA
8.10.2015

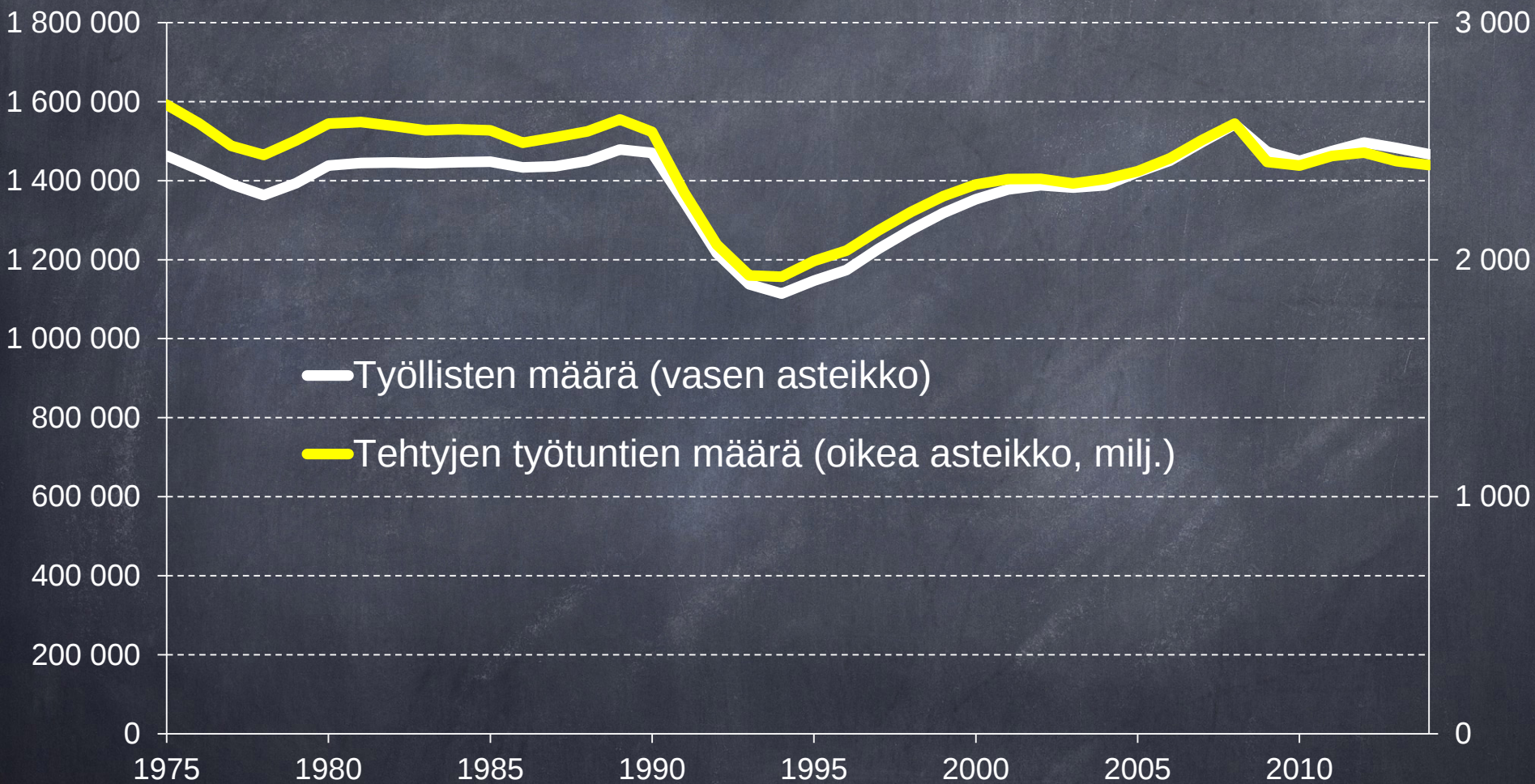
TYÖN MURROS

RIITTÄÄKÖ DYNAMIIKKA?

ANTTI KAUKANEN
MIKA MALIRANTA
PETRI ROUVINEN
VESA VIHRIÄLÄ

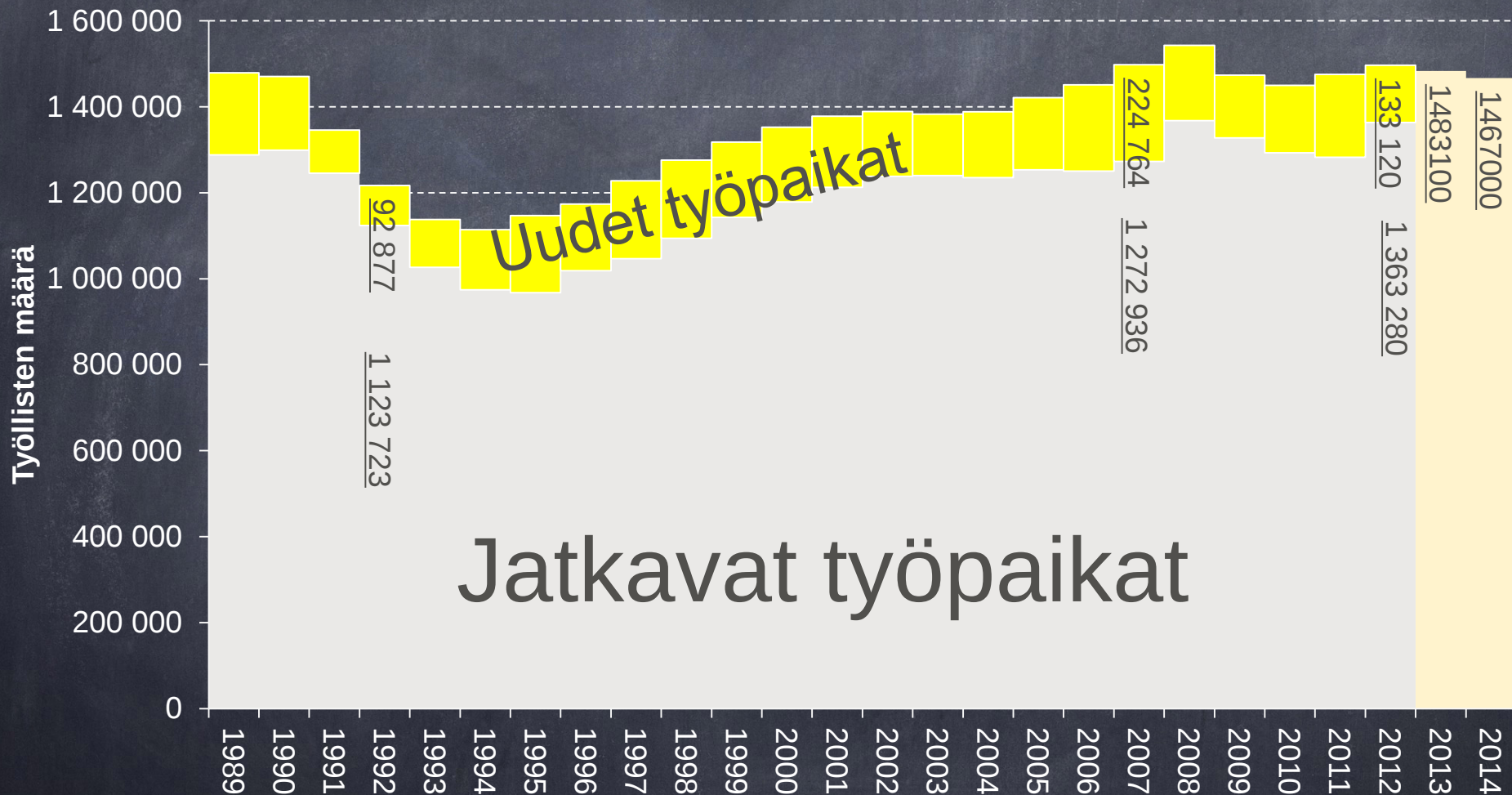

Työllisten ja tehtyjen työtuntien määrä Suomen yrityksissä 1975-2014

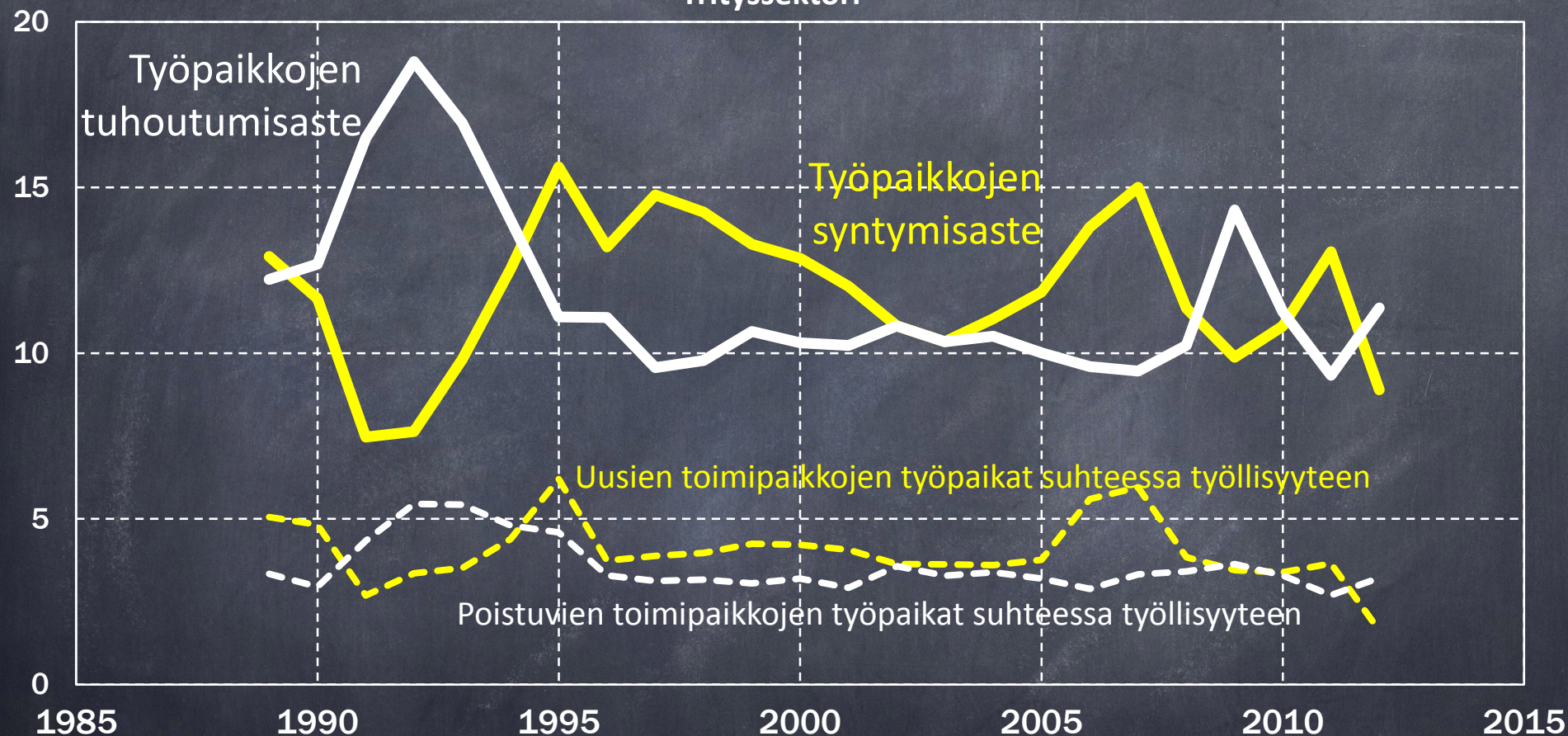
Työpaikkavirrat ovat voimakkaat

Jatkavat ja uudet työpaikat Suomen yrityksissä

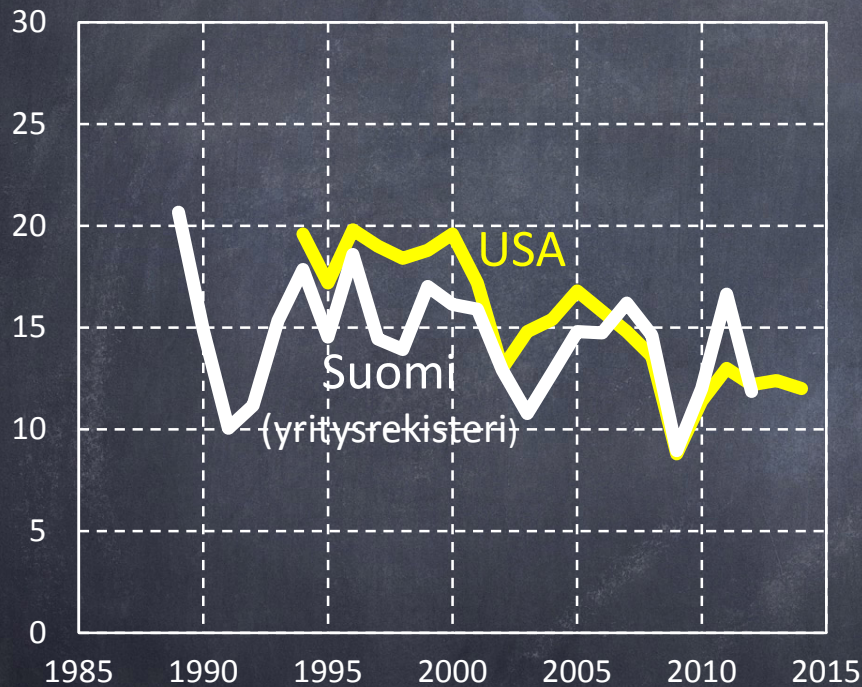
Työpaikkavirrat Suomessa ovat mittavia, 1989 – 2012, %

Yrityssektori

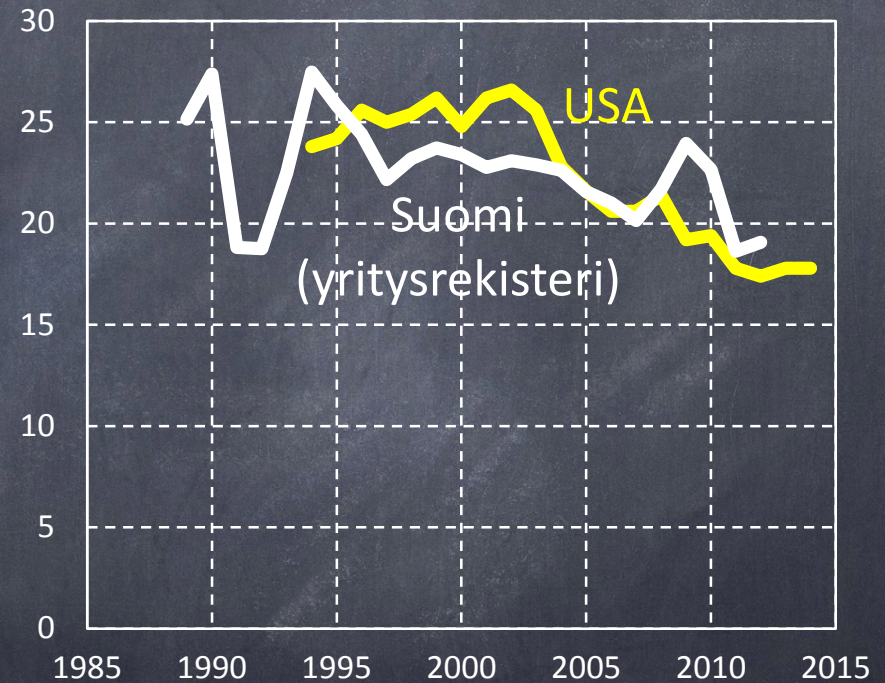

Työpaikkarakenteiden uudistuminen ns. ”ylimääräisellä työpaikkavaihtuvuudella” mitattuna on hidastunut, 1989/1994 – 2012/2014, %

Tehdasteollisuus

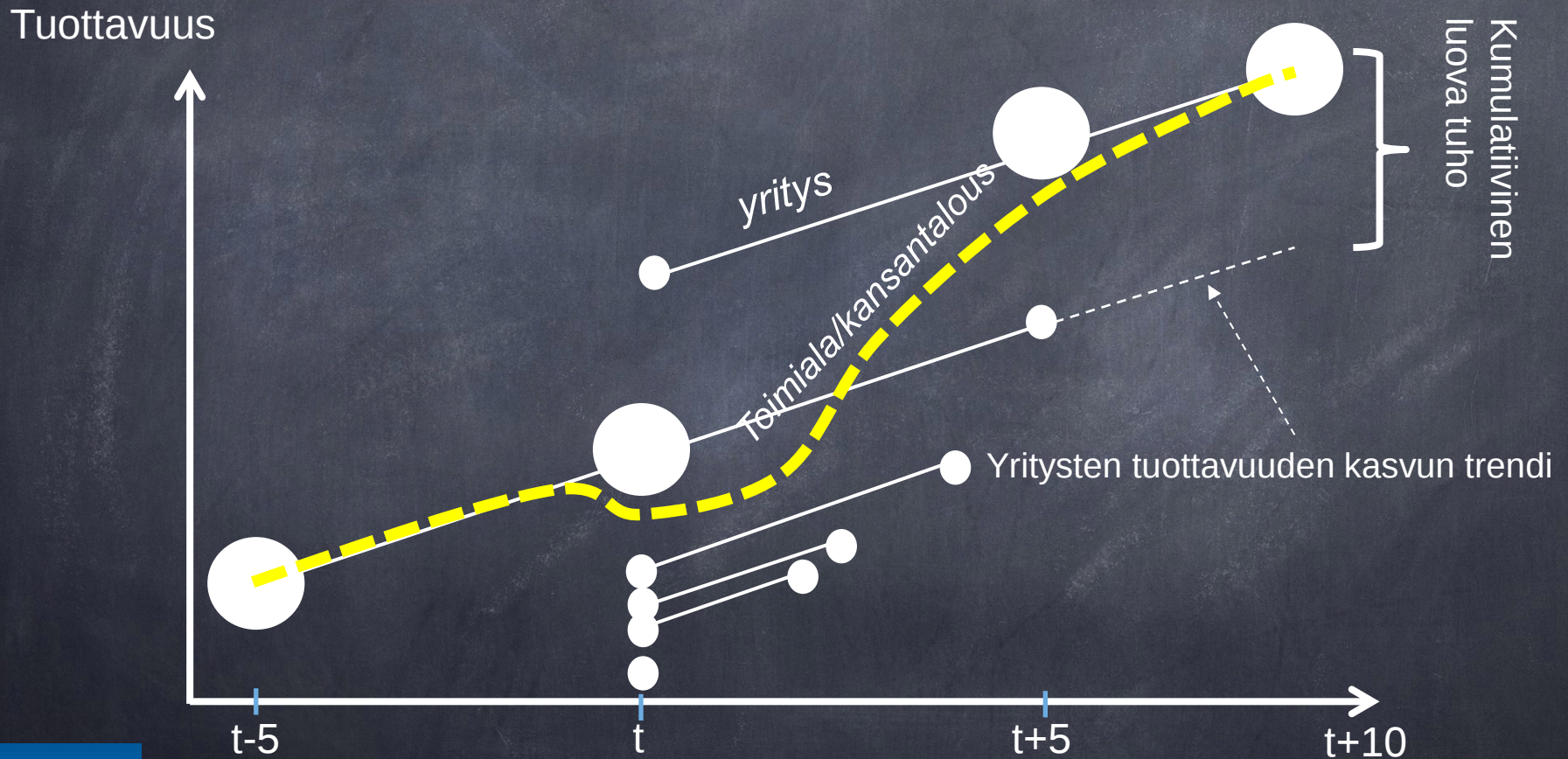

Yksityiset palvelut

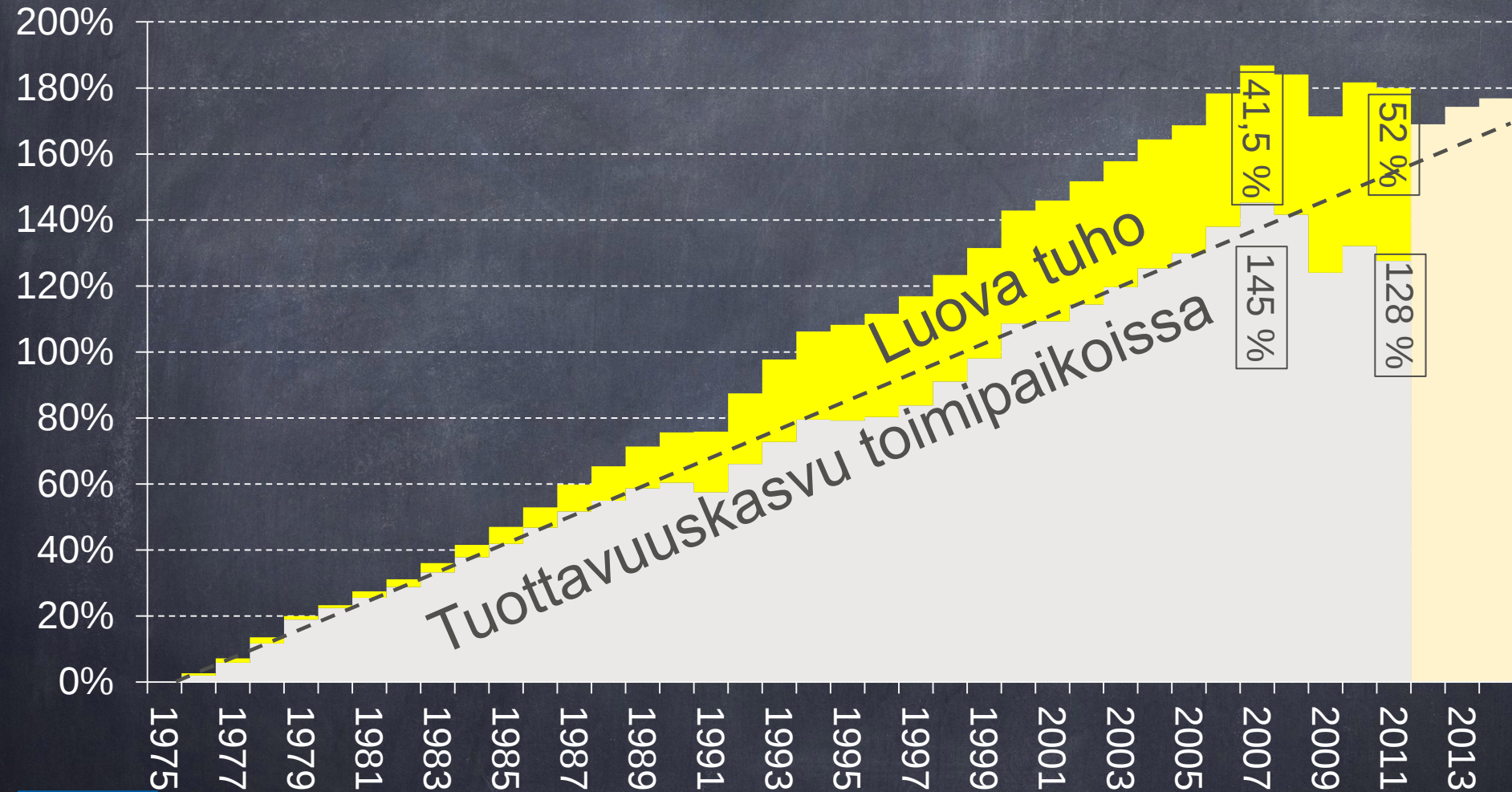
Luovan tuhon mekanismi

Tuottavuuden kasvu yritysten sisällä, uudet yritykset, poistuvat yritykset ja yritysten välinen rakennemuutos

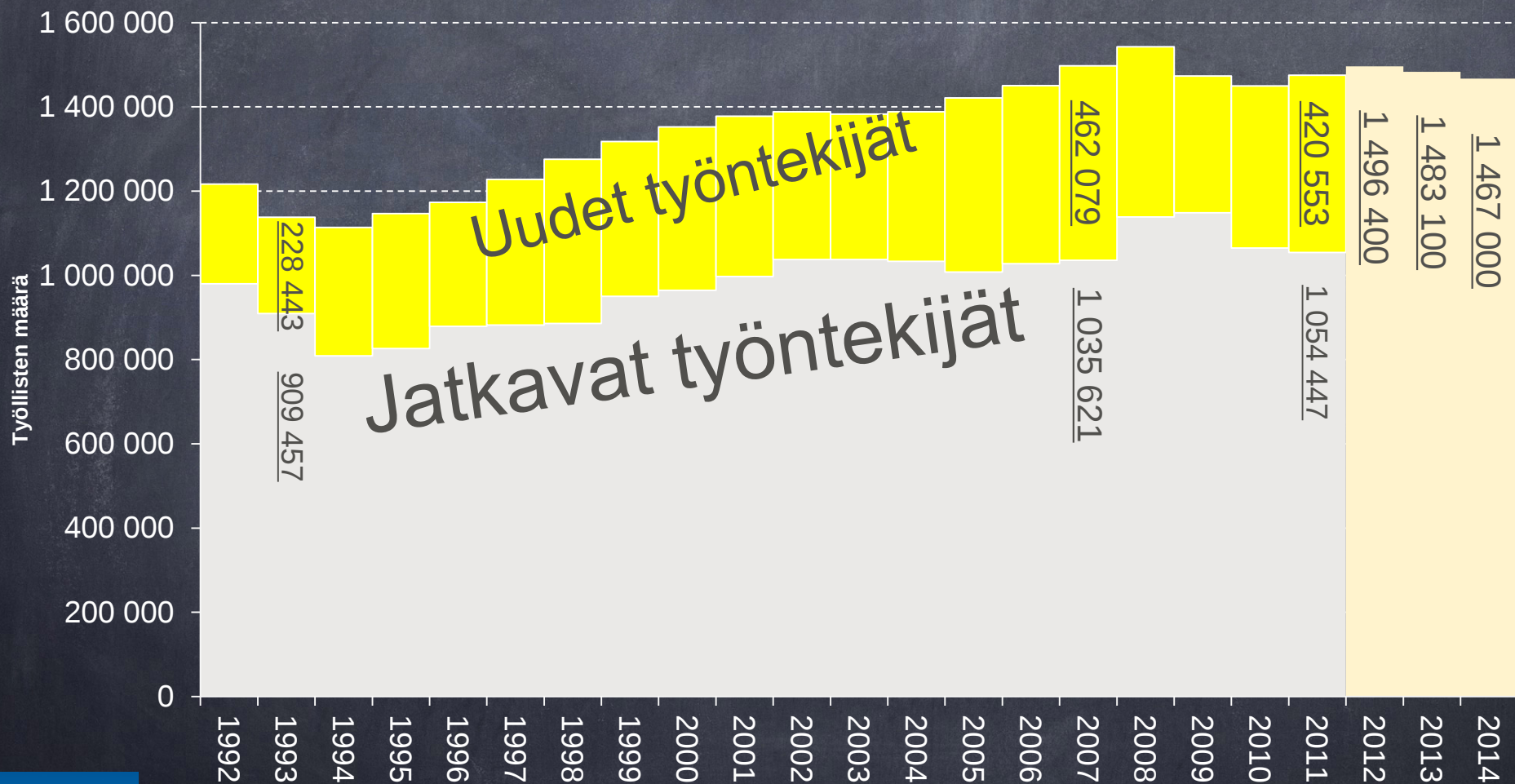
Työpaikkojen uudistumisesta luovaa tuhoa

Tehdasteollisuuden työn tuottavuuden kehity 1975-2014

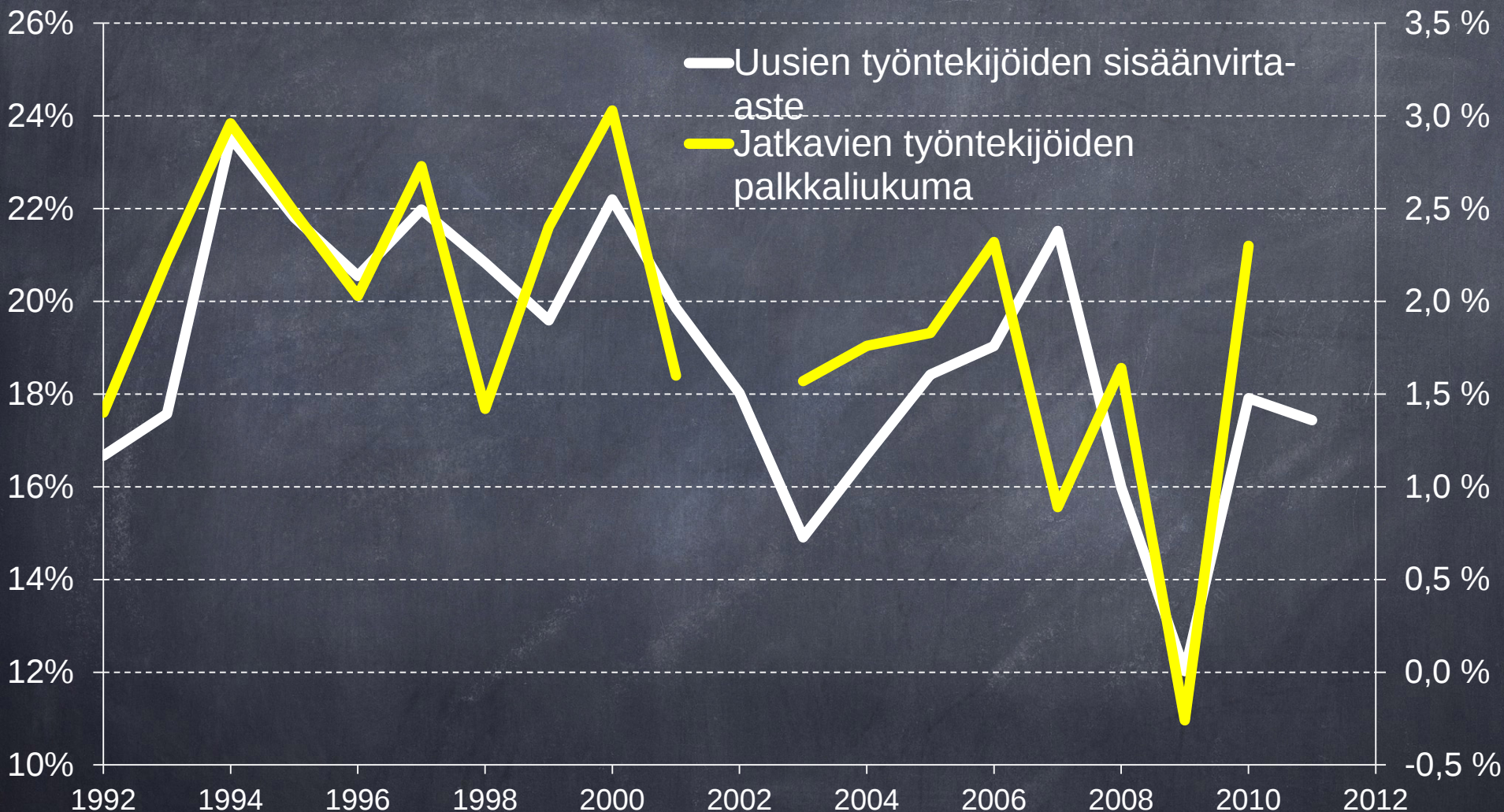
Työntekijävirrat ovat työpaikkavirtojakin voimakkaammat

Työpaikkojen uudet ja jatkavat työntekijät yritysten toimipaikoilla

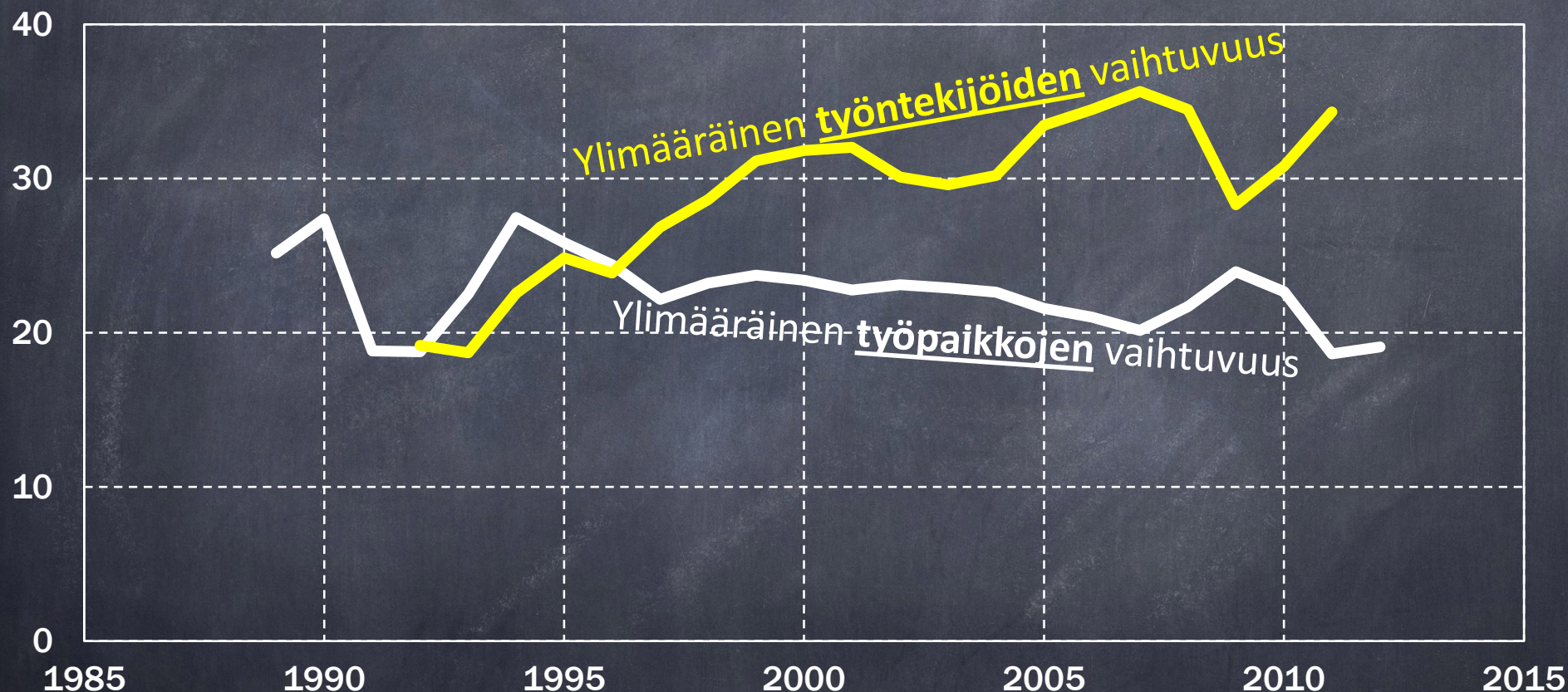

Palkat ovat reagoineet työmarkkinoiden tilanteeseen yritystasolla

Tehdasteollisuus

Ylimääräinen työpaikkojen vaihtuvuus on hiipunut, mutta ylimääräinen työntekijöiden vaihtuvuus kasvanut **yksityisissä palveluissa**, 1989/1992 – 2011/2012, %

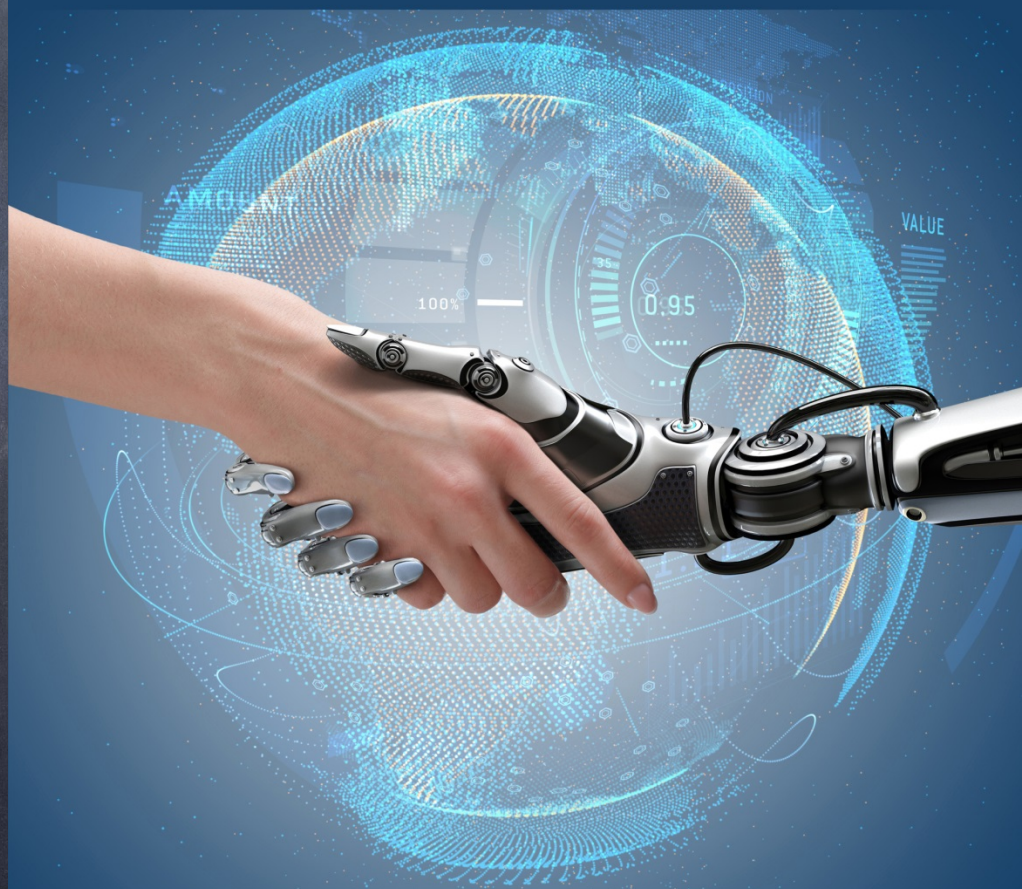

Työn muutos ja palkanmuodostuk- sen merkitys (kirjan luvut 5-6)

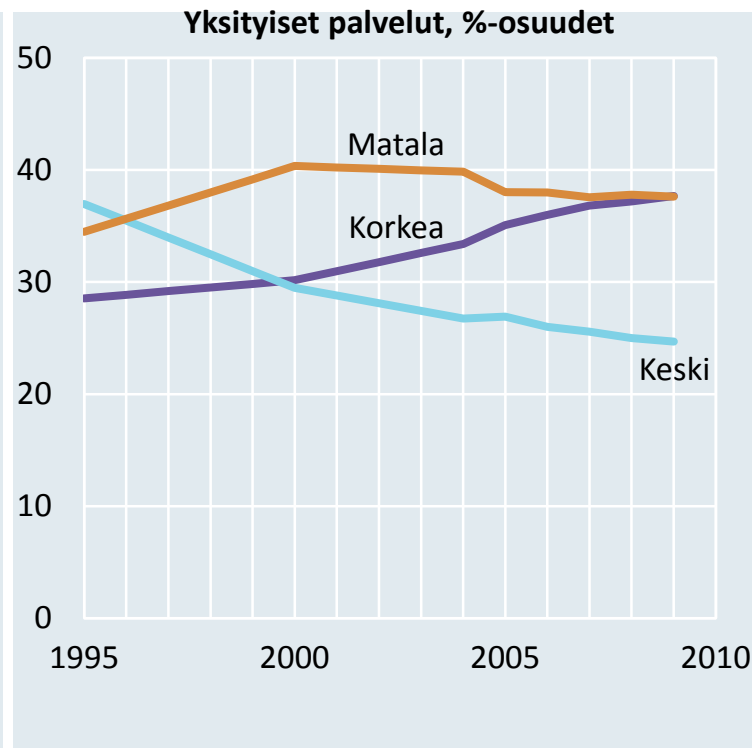
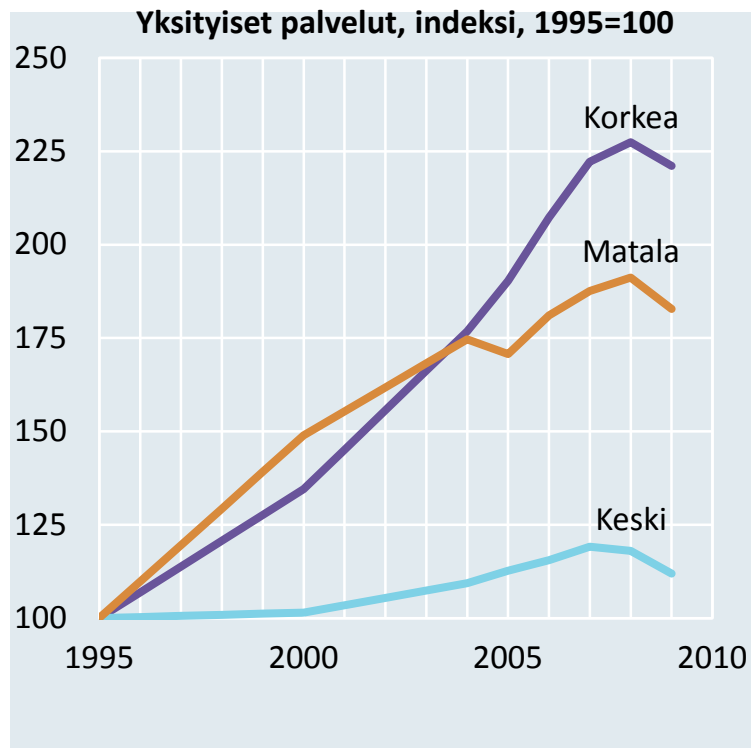
Antti Kauhanen, ETLA &
Mika Maliranta, ETLA
8.10.2015

TYÖN MURROS RIITTÄÄKÖ DYNAMIIKKA?

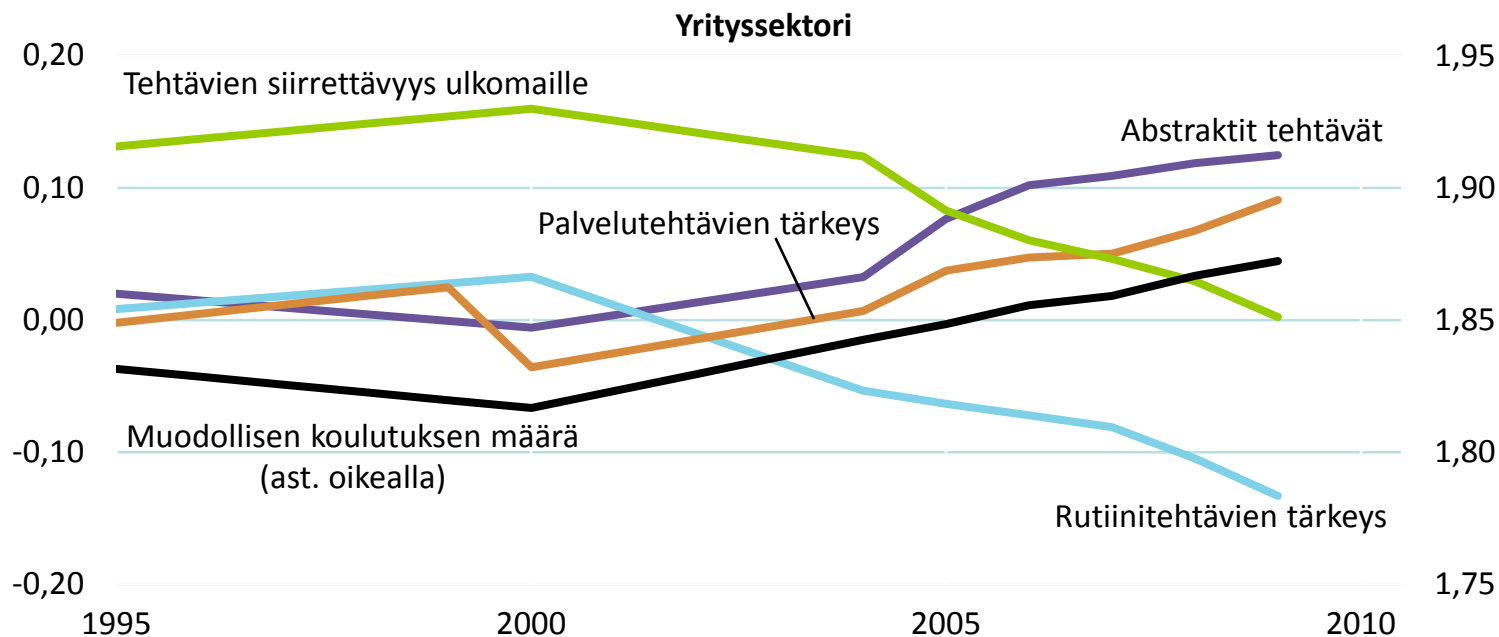
ANTTI KAUKANEN
MIKA MALIRANTA
PETRI ROUVINEN
VESA VIHRIÄLÄ

Keskipalkkaisten ammattien osuus on pienentynyt, 1995 – 2009

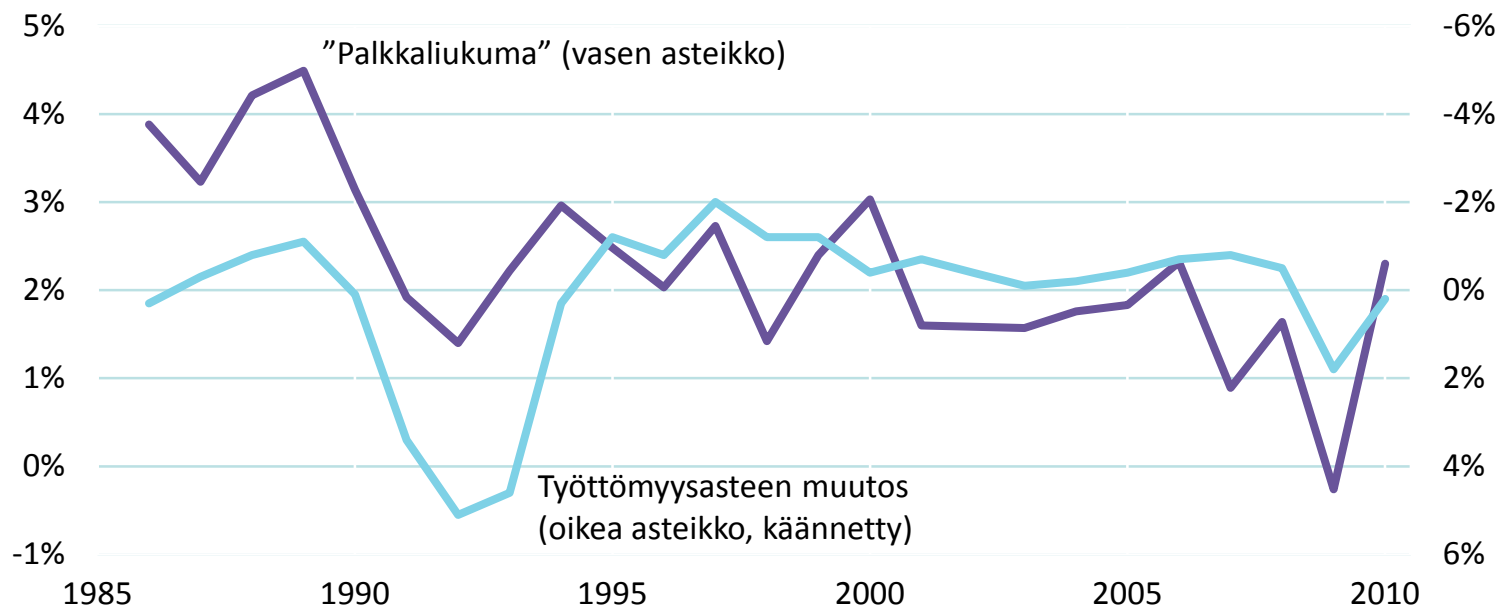
Ammattirakenteiden muutoksen vaikutus työn tehtäväsisältöön, 1995 – 2009

Palkanmuodostus

- Työmarkkinoiden dynamiikka erilaista kuin aiemmin
 - Teknologia ja globalisaatio kohtelevat eri ammatteja eri tavoin
- Yhtä suuret palkankorotukset sopivat huonosti tilanteeseen, jossa arvonlisäys työtuntia kohti kehittyy hyvin eri tavoin eri aloilla, yrityksissä ja ammатеissa.

Palkkaliukumien ovat pienempiä työttömyyden ollessa korkealla tasolla, %-yksikköä

Palkkojen joustavuus

- Palkkaliukumat ovat tuoneet palkkakehitykseen suhdannejoustavuutta.
 - Kansainvälisessä vertailussa suomalaiset palkat ovat kuitenkin jäykkiä.
- Nykyisessä alhaisen tuottavuuskasvun ja inflaation tilanteessa palkkojen joustavuus on entistä tärkeämpää.

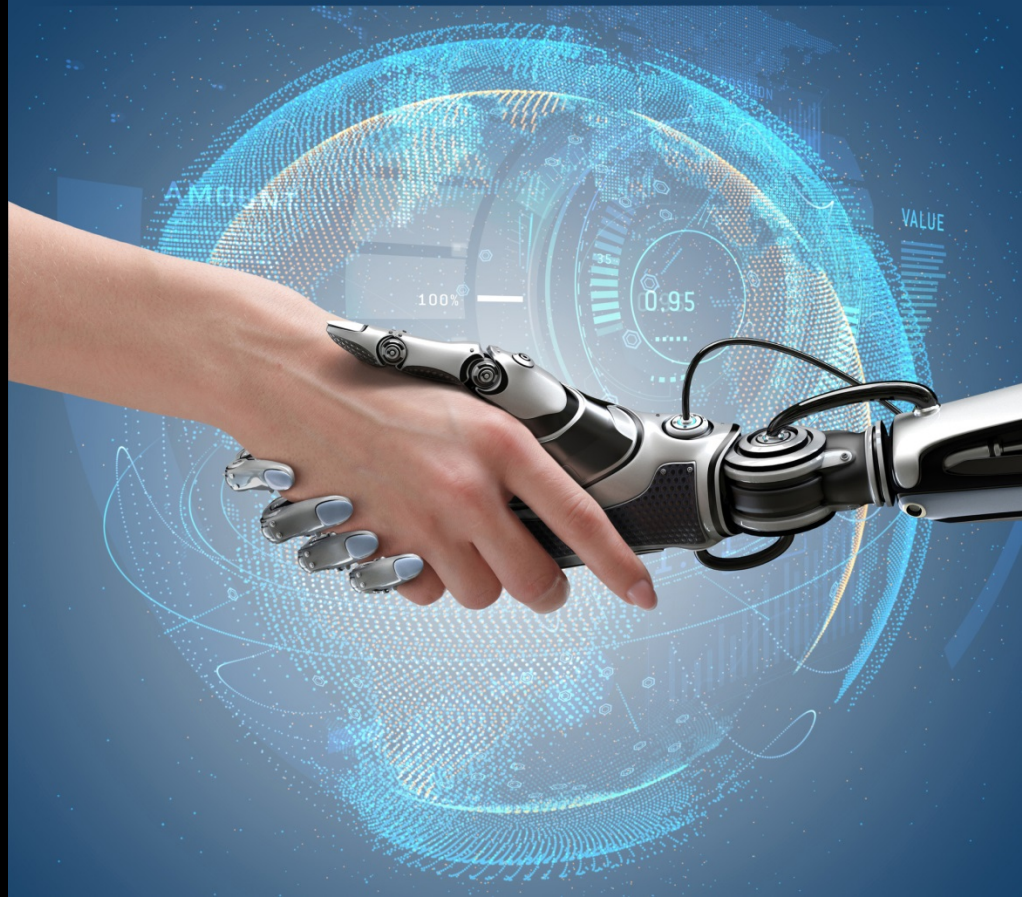
Teknologinen murros & työn tulevaisuus (kirjan luku 7)

Petri Rouvinen, ETLA

8.10.2015

TYÖN MURROS RIITTÄÄKÖ DYNAMIIKKA?

ANTTI KAUMANEN
MIKA MALIRANTA
PETRI ROUVINEN
VESA VIHRIÄLÄ

Aethon TUG robotti

Elizabethin sairaalassa

Kentucky, USA

10 km/pv lääkkeitä
ym. kuljetellen

<http://v.gd/uFnS3M>

Digimurros: Totta. Vielä edessä.

Kanava #1: Kognitiivisia rutiineja ohjelmistoille.

*Autonomisesti toimivat & kontekstiaan
ymmärtävät ohjelmistot & koneet
muuttavat työn **sisältöä**...
... ehkä myös **määrää**.*

Ihmistyön moniulotteisuutta *aliarvioidaan*

Koneen yleiskäyttöisyyttä *yliarvioidaan*

Koneen opettamisen & ylläpitämisen
Ihmistöintiivisyys huomiotta

Rajalliset/vakioiset tarpeet

Ei muutoksia toisaalla

Ongelmana runsauden jakaminen!

Teknologia ei määrää (globalisaatio ehkä)

Digi tehostaa työmarkkinoita monin tavoin

Työn häviäminen vs normidynamiikka
→ muutos on hyvinkin sulatettavissa

Nettovaikutus työn määrän ehkä
negatiivinen mutta rajallinen

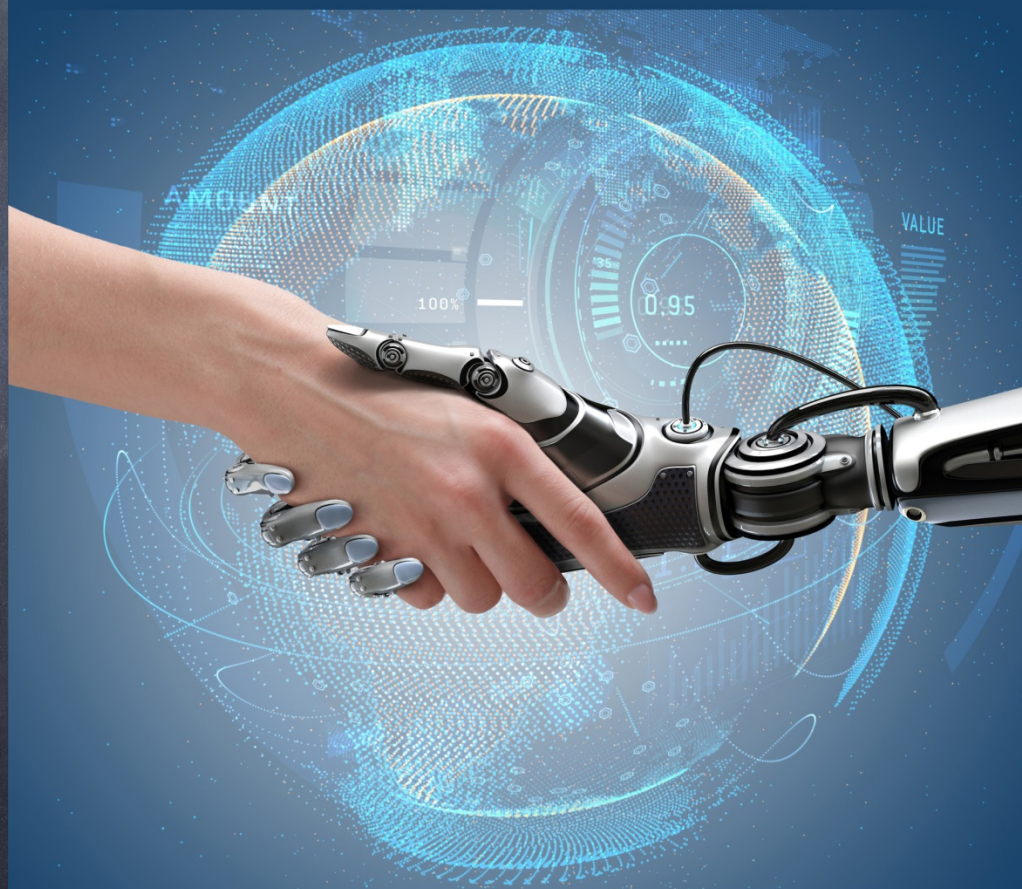
Yhteenvetoa ja päätelmiä

Vesa Vihriälä
8.10.2015

TYÖN MURROS

RIITTÄÄKÖ DYNAMIIKKA?

ANTTI KAUFANEN
MIKA MALIRANTA
PETRI ROUVINEN
VESA VIHRIÄLÄ

- **Työmarkkinat ovat monella tavalla dynaamiset**
 - Työpaikkoja tuhoutuu ja syntyy paljon, työsuhteista vielä enemmän
 - Luova tuho keskeinen osa tuottavuuden nousua
- **Teknologia tuhoaa työtä, mutta joustavilla markkinoilla syntyy aina uutta**
 - Ennusteet katovien työpaikkojen määrästä eivät tavattomia historialliseen työpaikkojen uusiutumiseen nähden; varmuutta digi-murroksen vaikutuksista ei toki ole
 - Polarisaatio aito ongelma, mutta siihen voidaan vaikuttaa
- **Ongelma #1: riittämätön makrojoustavuus EMU-oloissa**
 - EMUun liityttäessä todettiin, että tarvitaan uudenlaista työvoimakustannusten joustoa, kun valuuttakurssin muutos ei mahdollista kilpailukykyongelmien korjaamista
 - Ei ole toteutunut riittävästi matalan inflaation oloissa, vaikka liukumat ovat reagoineet; palkkamalttiin vasta 2013; sovitut ”EMU-puskurit” pieniä, eikä edes täysin käytetty

- **Ongelma #2: riittämätön mikrojoustavuus tehtävätason kilpailun oloissa**
 - Kilpailu haastaa entistä enemmän yksittäisten yritysten, niiden yksittäisten toimintojen ja jopa yksittäisten tehtävien kannattavuuden
 - Menestyminen edellyttää kykyä sopeuttaa työehtoja ja muuttaa työvoiman kompositiota joustavasti yritystasolla / toimipaikkatasolla
 - Kokeilutoiminta tarvitsee riskinottoa ja yksilötason kannustinpalkkausta
 - Suomen palkanmuodostus ja irtisanomissuojat eivät tue joustavuutta tarpeeksi
- **Paikallisen sopimisen alan laajeneminen a ja o**
 - Sallii palkkojen jouston yritysten ja työntekijäryhmien osalta irtisanomisten sijasta
 - Helpottaa kannustinpalkkausta; auttaa pätevää johtoa tuottavuuden nostossa
 - Tukee automaattisesti myös makrojoustavuutta, kun epäsymmetrisiä shokkeja
- **Rekrytointikynnyksen madaltaminen tärkeää**
 - Em. mikrojoustavuus vähentää uuden henkilöstön palkkauksen riskejä
 - Myös yksilökohtaisen irtisanomissuojan lievennys, takaisinottovelvoitteen poisto, pidempi koeaika pienentävät rekrytointikynnystä
- **EMU-yhteensopivuus: myös kollektiiviset keinot hyödyllisiä, ainakin periaatteessa**

- **Työttömyysturvan rakennetta muokattava**
 - Korkean työllisyysasteen saavuttaminen edellyttää rakennetyöttömyyden laskua
 - Ansiosidonnaisen keston lyhentäminen Suomessa yksi luonteva keino
- **Koulutuksen jatkuvaa kehittämistä ei saa lyödä laimin**
 - Osaaminen Suomen avainvahvuus
 - Keskeinen keino hillitä työmarkkinoiden polarisaatiota
 - Mitä varhemmasta vaiheesta kyse, sitä suurempi julkinen vastuu
- **Pohjoismainen lähestymistapa teknologiaan ja kilpailuun yhä pätevä**
 - Hyväksytään rakennemuutoksen välttämättömyys
 - Pyritään hyödyntämään sen tuomat mahdollisuudet
 - Tuetaan ihmisiä koulutuksella ja turvaverkoilla